ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΤΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ

Ἡ ἱστορία τῶν ρόδων. Πῶς φύτρωσαν τὰ τριαντάφυλλα. Τί πίστευαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Τὸ πληγωμένο πόδι τῆς θεᾶς Ἀφροδίτης... Οἱ μεταχριστιανικοὶ μῦθοι. Τὸ αἷμα τοῦ πασχοντος Θεανθρώπου. Γιατὶ τὰ ρόδα ἔχουν ἀγκάθια. Ἡ ψυχὲς τῶν ρόδων. Διάφορες ποιητικὲς παραδόσεις. Ὁ εὐλαβὴς καλόγηρος. Πῶς ἐσώθη ἡ Ἐλισσάβετ τῆς Οὐγγαρίας. Ὁ Ταγχοῦζερ στὸν Ἅδη. Πῶς ἀνθησε ἡ ῥάβδος τοῦ Πάπα, κλπ. κλπ.

Τί κ' ἂν κυκλώνουν συμφορὲς τὴν ἔρημη ζωή μου,
κυττῶ ἕνα ρόδο μιὰ στιγμή, κ' ἀμέσως ἡσυχάζω.
Β. Ο ὐ γ κ ὼ

Δὲν ὑπάρχει πιὸ χαριτωμένο σύμβολο, ἀπὸ τὸ τριαντάφυλλο. Καὶ δὲν ὑπάρχει ποιητὴς ὁ ὁποῖος νὰ μὴν ἐνεπνεύσθη ἀπὸ αὐτὸ καὶ λαὸς ὁ ὁποῖος νὰ μὴ συνέλαβε τὶς πιὸ ὄμορφες παραδόσεις γιὰ τὸ ὑπέροχο αὐτὸ λουλοῦδι...

Ὅλα τὰ λουλούδια ἔχουν τὶς παραδόσεις των, ἀλλὰ σὰν τὸ τριαντάφυλλο, κανένα.

Τὸ τριαντάφυλλο εἶνε τὸ πρῶτο ἄνθος, γιὰ τὸ ὁποῖο μιλᾶν οἱ ἱστορικοὶ καὶ ψάλλουνε οἱ ποιηταί.

Τὶς καλύτερες παραδόσεις γιὰ τὸ τριαντάφυλλο τὶς ἔχουν οἱ Ἀνατολίτες.

Οἱ καλύτεροι μῦθοι ποὺ ἐπλάσθηκαν γι' αὐτὸ εἶνε οἱ Περσικοὶ καὶ οἱ Ἰνδικοί.

Τὸ ρόδο πρωτοφύτρωσε, λένε ἡ λαϊκὲς παραδόσεις, στὸν Καύκασο, στὸ Κουρδιστὰν καὶ στὸ Φορσιστάν.

Ὁ Πιὲρ Λοτὶ ἔχει ἐξιστορήσει τὰ ὀνομαστὰ ρόδα τοῦ Ἰσπαχάν.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πίστευαν ὅτι τὸ τριαντάφυλλο φύτρωσε ἀπὸ σταγόνες αἵματος ποὺ ἔσταξαν ἀπὸ τὸ πληγωμένο πόδι τῆς θεᾶς Ἀφροδίτης.

Ἐξ ἄλλου ἕνας μῦθος μεταχριστιανικὸς ἀναφέρει, ὅτι τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ποὺ χύθηκε ἀπὸ τὸν σταυρό, ἔπεσε ἀπάνω σὲ μιὰ ἀγριοτριανταφυλλιὰ καὶ τὴν ἔκαμε ν' ἀνθίση φλογόδη τριαντάφυλλα.

Ἀλλὰ τὰ ἀγκάθια τοῦ ρόδου ποῦ βρέθηκαν:

Κατὰ μιὰ Γερμανικὴ παράδοση, ὅταν ὁ Ἑωσφόρος κρημνίστηκε ἀπὸ τὸν οὐρανό, φύτεψε μιὰ ἀγριοτριανταφυλλιά, ποὺ ἔφτανε ἕως τὰ οὐράνια, γιὰ νὰ χρησιμοποιήση τὰ ἀγκάθια της γιὰ σκαλοπάτια καὶ ν' ἀνεβῇ καὶ πάλι στὸν παράδεισο.

Μὰ ὁ Θεὸς τὸν ἐπρόλαβε. Ἐκύρτωσε τὰ ἀγκάθια τῆς τριανταφυλλιᾶς πρὸς τὰ κάτω κ' ἔτσι ὁ Ἑωσφόρος δὲν μπόρεσε ν' ἀνέβη στὸν οὐρανό.

* * *

Οἱ μυστικοπαθεῖς τοῦ Μεσαίωνος ἐπίστευαν, ὅτι μέσα στὰ τριαντάφυλλα ζοῦσαν διάφορες ψυχὲς ἀθώων ποὺ ἀνέβαιναν κατόπιν στὸν Παράδεισο. Ἐπίσης ὅταν οἱ ἄγγελοι τοῦ Παραδείσου κατέβαιναν στὴ γῆ, μέσα στὰ τριαντάφυλλα κατοικοῦσαν.

Νὰ τώρα καὶ μιὰ μεσαιωνικὴ ἱστορία γιὰ τὰ τριαντάφυλλα:

Ὑπῆρχε κάποτε στὸ μοναστῆρι τοῦ Ντεόλ, ἕνας καλόγερος τόσο ἁμαθὴς καὶ «φτωχὸς τῷ πνεύματι», ὥστε δὲν ἤξερε τίποτε ἄλλο γιὰ νὰ ἀνιμνῇ τὸν Θεὸ ἀπὸ τὸ «Χαῖρε Μαρία». Μὰ τὸ «Χαῖρε Μαρία» αὐτὸ τὸ ἔλεγε διαρκῶς, προϊ-βράδυ, γιατὶ ἦταν πολὺ εὐλαβής.

Τὴν ἡμέρα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, στὰ 1156, τὸν βρῆκαν στὸ κελλί του νεκρό, μὲ ρόδα στὸ στόμα του, στὰ μάτια του καὶ στ' αὐτιά του. Κάθε ρόδο δὲ εἶχε σταμπαρισμένο ἀπάνω του, ἕνα ἀπὸ τὰ πέντε γράμματα τοῦ ὀνόματος «Μαρία».

Ἔτσι ἡ μητέρα τοῦ Χριστοῦ ἔδειχνε, ὅτι ὁ καλόγερος εἶχε ἀγιάσει γιὰ τὴ μεγάλη του εὐλάβεια.

* * *

Τὰ τριαντάφυλλα χρησιμοποιεῖ ἐπίσης ὁ Θεός, ὅταν θέλη νὰ προστατεύση κανένα πιστό του πλάσμα, ὅπως μᾶς δείχνη καὶ ἡ ἀκόλουθη ἱστορία.

Ἡ Ἐλισσάβετ τῆς Οὐγγαρίας, ἔκαμνε διάφορες ἐλεημοσύνες στοὺς ἀφτωχούς, κρυφὰ ἀπὸ τὸν σκληρὸ σύζυγό της. Μιὰ μέρα ποὺ κατέβαινε ἀπὸ τὰ Ἀνάκτορά της, σκυοδεσμένη ἀπὸ μιὰ εὐνοουμένη ἀκόλουθό της, καὶ φέρουσα μέσα στοὺς κόλπους της ψωμί, κρέας καὶ σύγά, γιὰ νὰ τὰ δώση σὲ μιὰ φτωχὴ οἰκογένεια, βρέθηκε ἄξαφνα μπρὸς στὸν σύζυγό της, ποὺ γύριζε ἀπὸ τὸ κυνήγι.

Μόλις τὴν εἶδε ἔτσι φορτωμένη ὁ σύζυγός της, τὴν ρώτησε τί ἔχει κρυμμένο στὸν κόρφο της καὶ συγχρόνως ἄνοιξε ἀπότομα τὴν ζακέττα της. Ἄλλα μέσα ἀπὸ τὴ ζακέττα πεταχτῆκαν τότε ρόδα λευκὰ καὶ κόκκινα κ' ἔτσι ἡ καλόψυχη βασίλισσα μπόρεσε νὰ κρύψη τὸ μυστικὸ τῆς εὔσπλαχνης καρδιᾶς της.

* * *

Νὰ τώρα μιὰ ἀκόμη ἱστορία σχετικὴ μὲ τὰ ρόδα:

Ὁ ἥρως τῆς μυθολογίας τῶν Γερμανῶν Ταγχοῦζερ, ἀπὸ περιέργεια κινούμενος κατέβηκε κάποτε στὴν Κόλασι, καὶ κατοίκησε μαζὶ μὲ τὴ Θεὰ Ἀφροδίτη ἕνα χρόνο. Κατόπιν ὅμως μετάνοιωσε καὶ μετὰ πολλὲς περιπέτειες κατώρθωσε νὰ φύγη ἀπὸ τὸν Ἅδη. Τράβηξε λοιπὸν ἀμέσως γιὰ τὴ Ρώμη, νὰ βρῇ τὸν Πάπα καὶ νὰ τοῦ ζητήση νὰ τὸν λύση ἀπὸ τὸν ἀφορισμὸ ποὺ τοῦ εἶχε ἐπιβάλει.

—Ὁμολογῶ τὴν ἁμαρτία στὴν ἁποία ἔπεσα, ἀλλὰ τώρα μετανόησα καὶ θέλω νὰ μὲ συγχωρήσης, εἶπε στὸν Πάπα.

Ὁ Πάπας κρατοῦσε ἕνα ραβδὶ στὰ χέρια του τὴ στιγμὴ αὐτή. Τὸ χτύπησε λοιπὸν καταγῆς καὶ τοῦ φώναξε ὁρισμένος:

—Ὅσο μπορεῖ στὸ ραβδὶ αὐτὸ νὰ φυτρώσουν τριαντάφυλλα, ἄλλο τόσο μπορεῖς καὶ σὺ ν' ἀξιωθῆς τῆς Θείας συγχωρήσης.

Ὁ Ταγχοῦζερ ἔφυγε τότε ἀπελπισμένος κ' ἀφοῦ ὁ Θεὸς τὸν ἔδιωχνε, γύρισε πίσω κοντὰ στὴν Ἀφροδίτη.

Τὴν τρίτη ὅμως ἡμέρα, ἀπάνω στὸ ραβδὶ τοῦ Πάπα φυτρῶσαν τριαντάφυλλα! Ἔκπληκτος ὁ Πάπας χάλασε τὸν κόσμο νὰ μάθη τί ἀπόγινε ὁ Ταγχοῦζερ, ὅταν δὲ ἔμαθε ὅτι ξαναγύρισε στὸν Ἅδη, ἔσκασε ἀπὸ τὴν πολλὴ του λύπη!...

* * *

Τοὺς παλιοὺς καλοὺς καιρούς, οἱ ἑτοιμοθάνατοι, γιὰ νὰ εἶνε βέβαιοι ὅτι καὶ νεκροὶ δὲν θὰ στερηθοῦν τὰ τριαντάφυλλα, ἄφηναν κληροδοτήματα γιὰ νὰ φυτευθῆ ὁλόκληρος κῆπος μέσ' στὸν ὁποῖο ἐκαλλιεργοῦντο ρόδα προώρισμένα ἀποκλειστικῶς γιὰ τὸ στόλισμα τῶν τάφων των.

μου!... Χαῖρε, ποιητή μου!... Πάω νὰ ζεσταθῶ... Σὲ λυπᾶμαι... Ἔτσι μοῦχρεια νὰ σοῦ ἀφήσω τὸ μανσόν μου ἐδῶ, γιὰ νὰ ζεστάνης λίγο τὰ χέρια σου...

ΑΛΟΛΦΟΣ.—Εὐχαριστῶ δεκοινίς!... Σᾶς εἶπα ὅμως ὅτι ὁποιος ἔχει τὴν φλόγα τῆς ἐμπνεύσεως στὴν ψυχή του, δὲν αἰσθάνεται τὸ κρύο...

ΣΟΛΑΝΖΗ.—Καὶ ὅμως τρέμετε ὁλόκληρος καὶ ἡ μύτη σας μελανιάζει ὁλοένα καὶ περισσότερο. Καλὰ θὰ κάμετε, ἀφοῦ δὲν ἔχετε ἄλλη ἀνάσιμη ὕλη νὰ κάψετε τὰ ποιήματά σας στὴ θερμάστρα γιὰ νὰ ζεσταθῆτε λίγο.

(Φεύγει).

ΑΛΟΛΦΟΣ.—Τί ἀνόητη!... Πόσο θὰ μετανοήσης, ὅταν δοξασθῶ στὸ «μέλλον», καὶ θὰ πάρω καὶ τὸ βραβεῖο τοῦ Νόμπελ!...

(Χουχουλίζει τὶς χιονίστρις τῶν χεριῶν του καὶ συνεχίζει τουρτουρίζοντας τὸ γράψιμό του, μουρμουρίζοντας):

Ἥλιος, ζέστη, λουλούδια, πουλιὰ
Ὦ ὥρα μακαρία!...

(Σκύβει ἔξαφνα δακρυσμένος τὸ κεφάλι του καὶ προσθέτει):

Ὦ φτώχεια, ὦ πεῖνα, ὦ συμφορὰ
Ὦ δεινὴ κι' ἀξάστακτη ἀπεντα-
(ρία!...